

ΑΜΟΡΓΟΣ

Σ' ένα πράσινο άστρο

*Κακοὶ μάρτυρες ἀνθρώποισιν ὀφθαλμοὶ
καὶ ὦτα βαρβαράρουσ ψυχὰς ἐχόντων.
ΗΡΑΚΛΕΙΤΟΣ*

Μὲ τὴν πατρίδα τους δεμένη στὰ πανιά καὶ τὰ κουπιὰ στὸν ἄνεμο κρεμασμέμα
Οἱ ναυαγοὶ κοιμήθηκαν ἡμεροὶ σὰν ἀγρίμια νεκρά μέσα στῶν σφουγγαριῶν
τά σεντόνια

Ἄλλὰ τὰ μάτια τῶν φυκιῶν εἶναι στραμένα στὴ θάλασσα
Μήπος τοὺς ξαναφέρει ὁ νοτιάς μὲ τὰ φρεσκοβαμένα λατίνια
Κι ἓνας χαμένος ἐλέφαντας ἀξίζει πάντοτε πιὸ πολὺ ἀπὸ δυὸ στήθια κοριτσιοῦ
ποῦ σαλεύουν

Μόνο ν' ἀνάψουε στὰ βουναὶ οἱ στέγες τῶν ἐρημοκκλησιῶν μὲ τὸ μεράκι
τοῦ ἀποσπερίτη

Νὰ κυματίσουνε τὰ πουλιὰ στῆς λεμονιάς τὰ κατάρτια
Μὲ τῆς καινούργιας περπατησιᾶς τὸ σταθερὸ ἄσπρο φύσημα
Καὶ τότε θά 'ρθουν ἀέρηδες σώματα κύκνων ποὺ μείνανε ἄσπιλοι τρυφεροὶ
καὶ ἀκίνητοι

Μὲς στοὺς ὁδοστροτῆρες τῶν μαγαζιῶν μέσα στῶν λαχανόκηπων τ
τοὺς κυκλῶνες

Ἦταν τὰ μάτια τῶν γυναικῶν γίναν κάρβουνα κι ἔσπασαν οἱ καρδιὲς τῶν
καστανάδων

Ἦταν ὁ θερισμὸς ἔσταμάτησε κι ἄρχισαν οἱ ἐλπίδες τῶν γρύλων.

Γι' αὐτὸ λοιπὸν κι ἐσεῖς παλληκάρια μου μὲ τὸ κρασί τὰ φιλιὰ καὶ τὰ φύλλα
στὸ στόμα σας

Θέλω νὰ βγεῖτε γυμνοὶ στὰ ποτάμια

Νὰ τραγουδηστε τὴ Μπαρμπάρια ὅπως ὁ ξυλουργὸς κυνηγáει τοὺς σκίνους

Ἦπως περνáει ἡ ὄχεντρα μὲς τὰ περιβόλια τῶν κριθαριῶν

Μὲ τὰ περήφανα μάτια τῆς ὀργισμένα

Κι ὅπως οἱ ἀστραπὲς ἀλωνίζουσι τὰ νιάτα.

Καὶ μὴ γελᾶς καὶ μὴν κλαῖς καὶ μὴ χαίρεσαι

Μὴ σφίγγεις ἄδικα τὰ παπούτσια σου σὰ νὰ φυτεύεις πλατάνια

Μὴ γίνεσαι ΠΕΠΩΜΕΝΟΝ

Γιατὶ δὲν εἶναι ὁ σταυραητὸς ἓνα κλεισμένο συρτάρι

Δὲν εἶναι δάκρυ κορομηλιάς οὔτε χαμόγελο νούφαρου

Οὔτε φανέλα περιστεριοῦ καὶ μανδολίνο Σουλτάνου

AMORGOS

To a green star

*Evil witnesses to men are eyes and ears
if they have barbarian souls.
HERACLITUS*

With their country strapped to the sails their oars suspended in the wind
the shipwrecked slept tame as dead beasts on sheets of sponges
but the eyes of the seaweed are turned to the sea
lest the south wind bear them back with new-dyed sails
and a lost elephant is always worth a little more than the two breasts of a
trembling girl.

only let the roofs of ruined mountain chapels light up with desire for the
evening star

let the birds come in waves to the masts of the lemon trees
with the strong white gasps of new steps

and then the winds will come the bodies of swans that remain mild unsoiled
still

into the steamrollers of shops in the cyclones of cabbage patches
when the eyes of the women became dark and the hearts of the chestnut
sellers broke

when the harvest was stopped and the hopes of the crickets began.

So! my *pallikari* with wine in your kisses and leaves on your lips

I want you to plunge naked into rivers

to sing to Barbary like the carpenter hunts out the woodgrain

like the viper passes through gardens of barley

with its proud ferocious eyes

like the lightning threshes the young

And don't laugh and don't cry and don't rejoice

don't uselessly lace up your shoes like you were planting platans

don't become FATED

because the lammergeier is not a a closed drawer

it is not a tear from a plumtree or a smile from a waterlily

nor is it an undershirt for a dove or mandolin for a Sultan

Οὔτε μεταξωτὴ φορεσιὰ γιὰ τὸ κεφάλι τῆς φάλαινας.
 Εἶναι πριόνι θαλασσινὸ ποὺ πετσοκόβει τοὺς φλάρους
 Εἶναι προσκέφαλο μαραγκοῦ εἶναι ρολοὶ ζητιάνου
 Εἶναι φωτιά σ' ἓνα γύφτικο ποὺ κοροϊδεύει τὶς παπαδιὲς καὶ νανουρίζει
 τὰ κρίνα
 Εἶναι τῶν Τούρκων συμπεθεριὸ τῶν Αὐστραλῶν πανηγύρι
 Εἶναι λημέρι τῶν Οὐγγῶν
 Ποὺ τὸ χινόπωρο οἱ φουντουκιὲς πᾶνε κρυφὰ κι ἀνταμώνονται
 Βλέπουν τοὺς φρόνιμους πελαγροὺς νὰ βᾶφουν μαῦρα τ' αὐγὰ τους
 Καὶ τότε κλαῖνε κι αὐτὲς
 Καῖνε τὰ νυχτικά τους καὶ φοροῦν τό μισοφόρι τῆς πάπιας
 Στρώνουν ἀστέρια καταγῆς γιὰ νὰ πατήσουν οἱ βασιλιάδες
 Μὲ τ' ἀσημένια τους χαϊμαλιὰ μὲ τὴν κορώνα καὶ τὴν πορφύρα
 Σκορπᾶνε δεντρολίβανο στὶς βραγιὲς
 Γιὰ νὰ περάσουν οἱ ποντικοὶ νὰ πᾶνε σ' ἄλλο κελλάρι
 Νὰ μποῦνε σ' ἄλλες ἐκκλησιὲς νὰ φᾶν τὶς Ἁγίες Τράπεζες
 Κι οἱ κουκουβάγιες παιδιὰ μου
 Οἱ κουκουβάγιες οὐρλιάζουνε
 Κι οἱ πεθαμένες καλογριὲς σηκώνονται νὰ χορέψουν
 Μὲ νδέφια τούμπανα καὶ βιολιὰ μὲ πίπιζες καὶ λαγοῦτα
 Μὲ φλάμπουρα καὶ μὲ θυματὰ μὲ βότανα καὶ μαγνάδια
 Μὲ τῆς ἀρκούδας τὸ βρακὶ στὴν παγωμένη κοιλάδα
 Τρῶνε τὰ μανιτάρια τῶν κουναβιῶν
 Παίζουσι κορώνα-γράμματα τὸ δαχτυλίδι τ' Ἀη-Γιαννιοῦ καὶ τὰ φλουριά
 τοῦ Ἀράπη
 Περιγελᾶνε τῆς μάγισσες
 Κόβουν τὰ γένια ἐνὸς παπᾶ μὲ τοῦ Κολοκοτρώνη τὸ γιαταγάνι
 Λούζονται μὲς στὴν ἄχνη τοῦ λιβανιοῦ
 Κι ὕστερα ψέλνοντας ἀργὰ μπαίνουν ξανὰ στὴ γῆ καὶ σωπαίνουν
 Ὅπως σωπαίνουν τὰ κύματα ὅπως ὁ κοῦκος τὴ χαραυγὴ
 ὅπως ὁ λύχνος τὸ βράδυ
 Ἔτσι σ' ἓνα πιθάρι βαθὺ τὸ σταφύλι ξεραίνεται καὶ στὸ καμπαναριὸ
 μιᾶς συκιάς κτρινίζει τὸ μήλο
 Ἔτσι μὲ μιὰ γραβάτα φανταχτερὴ
 Στὴν τέντα τῆς κληματαριάς τὸ καλοκαίρι ἀνασαινεῖ
 Ἔτσι κοιμᾶται ὀλόγυμνη μέσα στὶς ἄσπρες κερασιὲς μιὰ τρυφερὴ μου ἀγαπῆ
 Ἐνα κορίτσι ἀμάραντο σὰ μυγδαλιᾶς κλωνάρι
 Μὲ τὸ κεφάλι στὸν ἀγκώνα τῆς γερτὸ καὶ τὴν παλάμη πάνω στὸ φλουρί τῆς
 Πάνω στὴν πρωινή του θαλπωρὴ ὅταν σιγὰ-σιγὰ σὰν τὸν κλέφτη
 Ἄπό τὸ παραθύρι τῆς ἀνοιξῆς μπαίνει ὁ αὐγερινὸς νὰ τὴν ξυπνήσει!

nor a silk bonnet for the head of a whale.
 It is a saw from the sea that slaughters the gulls
 a carpenter's cushion a beggar's clock
 a fire in a gypsy's forge who seduces priests' wives and sings a lullaby for lilies
 a marriage for Turks a celebration of Australians
 a lair of Hungarians
 where the hazelnut trees go to meet secretly in fall
 they see the wise storks dying their eggs black
 and they weep too
 they burn their nightgowns and put on ducks' petticoats
 they spread stars on the earth for kings to walk on
 with their silver amulets with the crown and the purple
 they spread rosemary on beds
 so the mice will go to another cellar
 go to other churches to eat the Holy Table
 And the little owls *pedia mou*
 the little owls shriek
 and the dead nuns wake up to dance
 with tambourine and fiddles with pipes and lutes
 with pennants and incense with herbs and charms
 wearing bears' britches in the frozen valley
 they eat the ferrets' mushrooms
 they play heads-or-tails for Ai' Yanni's ring and the Black's gold coin
 they laugh at witches
 they cut a priest's beard with the yatghan of Kolokotronis
 they bathe in the mist from the incense
 and later chanting they go slowly down under the earth and are silent
 like waves are silent like the dawn cuckoo like the evening lamp
 that's how the grape withers in a deep jar and an apple yellows in the bell
 tower of a fig tree
 how the summer sighs
 with a loud necktie in the grape arbor
 how my gentle love all bare in the white cherry blossoms
 rests with her head in the crook of her arm and her hand over her gold coin
 in its morning's warmth when silently as a thief
 dawn comes over the windowsill of spring to waken her!

2

Λένε πῶς τρέμουν τὰ βουνὰ καὶ πῶς θυμώνουν τὰ ἔλατα
᾿Όταν ἡ νύχτα ποκανάει τὶς πρόκες τῶν κεραμιδιῶν νὰ μποῦν
οἱ καλικάντζαροι μέσα
᾿Όταν ρουφάει ἡ κόλαση τὸν ἀφρισμένο μόχθο τῶν χειμάρρων
᾿Η ὅταν ἡ χωρίστρα τῆς πιπεριάς γίνεται τοῦ βοριά κλωτσοσκοῦφι.

Μόνο τὰ βόδια τῶν Ἀχαιῶν μὲς στὰ παχὰ λιβάδια τῆς Θεσσαλίας
Βόσκουν ἀκαῖα καὶ δυνατὰ μὲ τὸν αἰῶνιο ἥλιο ποὺ τὰ κοιτάζει
Τρῶνε χορτάρια πράσινα φύλλα τῆς λεύκας σέλινου πίνουνε καθαρὸ νερὸ
μὲς στ' αὐλάκια
Μυρίζουν τὸν ἰδρώτα τῆς γῆς κι ὕστερα πέφτουνε βαριά κάτω
ἀπ' τὸν ἴσκιο τῆς ἰτιάς νὰ κοιμηθοῦνε.

Πετᾶτε τοὺς νεκροὺς εἶπ' Ἡράκλειτος κι εἶδε τὸν οὐρανὸ νὰ
χλωμιάζει
Κι εἶδε στὴ λάσπε δυὸ μικρὰ κυκλαμινα νὰ φιλιοῦνται
Κι ἔπεσε νὰ φιλήσει κι αὐτὸς τὸ πεθαμένο σῶμα του μὲς στὸ
φιλόξενο χῶμα
᾿Όπως ὁ λύκος κατεβαίνει ἀπ' τοὺς δρυμοὺς νὰ δεῖ τὸ ψόφιο σκυλι
καὶ νὰ κλάψει.

Τί νὰ κάμει ἡ σταλαγματιὰ ποὺ λάμπει στὸ μετωπὸ σου;
Τὸ ξέρω πάνω στὰ χεῖλια σου ἔγραψε ὁ κεραυνὸς τ' ὄνομά του
Τὸ ξέρω μέσα στὰ μάτια σου ἔχτισε ἕνας ἀητὸς τὴ φωλιά του
Μὰ ἐδῶ στὴν ὄχτη τὴν γρὴ μόνον ἕνας δρόμος ὑπάρχει
Μόνον ἕνας δρόμος ἀπατελὸς καὶ πρέπει νὰ τὸν περάσεις
Πρεὶ στὸ αἷμα νὰ βουτηχτεῖς πρὶν ὁ καιρὸς σὲ προφτάσει
Καὶ νὰ διαβεῖς ἀντίπερα νὰ ξαναβρεῖς τοὺς συντρόφους σου
Ἄνθη πουλιὰ ἔλαφια
Νὰ βρεῖς μιὰν ἄλλη θάλασσα μιὰν ἄλλη ἀπαλοσύνη
Νὰ πιᾶσεις ἀπὸ τὰ λουριά τοῦ Ἀχιλλέα τ' ἄλογα
Ἄντ' ἂν κάθῃσαι βουβὴ τὸν ποταμὸ νὰ μαλῶνεις
Τὸν ποταμὸ νὰ λιθοβολῆς ὅπως ἡ μάνα τοῦ Κίτσου.
Γιατὶ κι θὰ ἔχεις χαθεῖ κι ἡ ὁμορφιά σου ἔχει γεράσει.
Μέσα στοὺς κλώνους μιᾶς λυγαριάς βλέπω τὸ παιδικὸ σου πουκάμισο
νὰ στεγνώνει

2

They say the mountains tremble and the pines rage
when night bites off the pins of the roof tiles so the *kalikantzari*ⁱ
can get in
when the underworld sucks in the frothing scum of the torrents
or when the hairline on the pepper tree is hammered by the north wind

Only, the bullocks of the Achaians in the lush meadows of Thessaly
pasture lustily, with the incessant sun glaring down
eat green grass poplar leaves wild celery, drink clear water
from the channels
smell of the sweat of the earth and afterwards fall deep asleep
in the shade of the willows.

throw out your dead, said Heraclitus and he saw the sky turn pale
he saw in the mud two small cyclamen kissing
and he fell down to kiss his own dead body in the welcoming earth
just as the wolf comes down out of the oaks to see the dead dog
and to howl

What does it matter, the drop that shines on your forehead?
I know the thunder wrote its name on your lips
I know an eagle built its eyrie in your eyes
but here on this marshy bank there is one road only
only one treacherous road and you must cross it
you must soak in blood before time catches up with you
and you must cross to the other side to see your companions again
flowers birds deer
to find another sea another kindness
to grasp Achilles' horses by their reins
instead of sitting mutely blaming the river
like Kitsos' mother when she stoned the riverⁱⁱ
because you will have become lost and your beauty grown old.
In the branches of a willow I see drying a shirt you wore as a child

Πάρ' το σημαία της ζωής να σαβανώσεις το θάνατο
 Κι ἄς μὴ λυγίσει ἡ καρδιά σου
 Κι ἄς μὴν κυλήσει τὸ δάκρυ σου πάνω στὴν ἀδυσώπητη τούτη γῆ
 Ὅπως ἐκύλησε μιὰ φορά στὴν παγωμένη ἔρεμια τὸ δάκρυ τοῦ πιγκουίνου
 Δὲν ὠφελεῖ τὸ παράπονο
 Ἴδια παντοῦ θά 'ναι ἡ ζωὴ μὲ τὸ σουραῦλι τῶν φιδιῶν στὴ χώρα
 τῶν φαντασμάτων
 Μὲ τὸ τραγούδι τῶν ληστῶν στὰ δάση τῶν ἀρωμάτων
 Μὲ τὸ μαχαίρι ἐνὸς καημοῦ στὰ μάγουλα τῆς ἐλπίδας
 Μὲ τὸ μαράζι μιᾶς ἀνοιξῆς στὰ φυλλοκάρδια τοῦ γκιῶνη
 Φτάνει ἓνα ἀλέτρι νὰ βρεθεῖ κι ἓνα δρεπάνι κοφτερὸ σ' ἓνα χαρούμενο χέρι
 Φτάνει ν' ἀνθίσει μόνο
 Λίγο σιτάρι φιά τὶς γιορτὲς λίγο κρασί γιὰ τὴ θύμηση λίγο νερὸ
 γιὰ τὴ σκόνη . . .

take the flag of life to shroud death
 let your heart not give way
 let not your tear be lost on the unyielding earth
 as the tear of the penguin was lost in the icy wastes
 Lamentation is worthless
 Life everywhere will be the same with the flute of snakes in the land
 of phantoms
 with the song of thieves in the spice trees
 with the knife of desire in the face of hope
 with the sadness of spring in the leafy heart of an owl
 It is enough if a plow is found, a keen sickle in a cheerful hand
 it is enough if a only little wheat ripens
 a little wheat for the holiday a little wine for remembrance a little water
 for the dust . . .

3.
 Στοῦ πικραμένου τὴν αὐλὴ ἥλιος δὲν ἀνατέλλει
 Μόνο σκουλήκια βγαίνουνε νὰ κοροιδέψουν τ' ἄστρα
 Μόνο φυτρώνουν ἄλογα στὶς μυρμηγκωλιές
 Καὶ νυχτερίδες πρῶν πουλιὰ κατουρᾶνε σπέρμα.

Στοῦ πικραμένου τὴν αὐλὴ δὲ βασιλεύει ἡ νύχτα
 Μόνο ξερνᾶν οἱ φυλλωσιὲς ἓνα ποτάμι δάκρυα
 Ὅταν περνᾶει ὁ διάβολος νὰ καβαλέσει τὰ σκυλιὰ
 Καὶ τὰ κοράκια κολυμπᾶν σ' ἓνα πηγάδι μ' αἷμα.

Στοῦ πικραμένου τὴν αὐλὴ τὸ μάτι ἔχει στερέψει
 Ἴχει παγώσει τὸ μυαλὸ κι ἔχει ἡ καρδιὰ πετρώσει
 Κρέμονται σάρκες βατραχιῶν στὰ δόντια τῆς ἀράχνης
 Σκούζουν ἀκρίδες νηστικὲς σὲ βρυκολάκων πόδια.

Στοῦ πικραμένου τὴν αὐλὴ βγαίνει χορτάρι μαῦρο
 Μόνο ἓνα βράδυ τοῦ Μαγιοῦ πέρασε ἓνας ἀγέρας
 Ἐνα περπάτημα ἑλαφρὸν σὰ σκίρτημα τοῦ κάμπου
 Ἐνα φιλιὶ τῆς θάλασσας τῆς ἀφροστολισμένης.

3.
 In the yard of the embittered the sun does not rise
 only worms come up to taunt the stars
 only horses sprout on ant hills
 and the bats eat birds and piss seed

In the yard of the embittered the night does not fade
 only the leaves throw up a river of tears
 when the devil slips in to ride the dogs
 and the black birds swim in a well of blood

In the yard of the embittered the eye has run dry
 the brain has frozen and the heart has turned to stone
 the flesh of frogs hangs in the spider's teeth
 the unfed locusts scream at the vampire's feed

In the yard of the embittered the grass grows dark
 only one evening in May a wind breaks in
 a light step like the skipping of the field
 a kiss from the white crests of the sea.

Κι ἂν θὰ διψασεῖς γιὰ νερὸ θὰ στίψουμε ἕνα σύννεφο
Κι ἂν θὰ πεινάσεις φιά ψωμί θὰ σφάζουμε ἕνα ἀηδῶνα
Μόνο καρτέρει μιὰ στιγμή ν' ἀνοίξει ὁ πικρατήγανος
Ν' ἀστράψει ὁ μαῦρος οὐρανὸς νὰ λουλουδίσει ὁ φλόμος.

Μὰ εἴταν ἀγέρας κι ἔφυγε κορδαλλὸς κι ἐχάθη
Στὴν τοῦ Μάη τὸ πρόσωπο τοῦ φεγγαριοῦ ἡ ἀσπὰδα
Ἔνα περπάτημα ἑλαφρὸ σὰ σκίπτημα τοῦ κάμπου.
Ἔνα φιλιὶ τῆς τήλασσας τῆς ἀφροστολισμένης.

If you are thirsty for water we will wring out a cloud
and if you are hungry for bread we will butcher a nightingale
only the bitter herb waits a moment to open
the dark sky to lighten the mullein to flower

Yet it was a wind that fled a lark that was lost
it was the face of May the pale face of the moon
a light step like skipping in a the field
a kiss from the white crests of the sea.

4

Ἐύπνηση γάργαρα νερὸ ἀπὸ τῆ ρίζε το πεύκου νὰ βρεῖς τὰ μάτια τῶν
σπουργιτῶν καὶ νὰ τὰ ζωντανέψεις ποτίζοντας τὸ χῶμα μὲ μυρωδιὰ
βασιλικοῦ καὶ μὲ σφυγρίγματα σαύρας. Τὸ ξέρο εἶσαι μιὰ φλέβα γυμνὴ
κάτω ἀπὸ τὸ φοβερὸ βλέμμα τοῦ ἄνεμου εἶσαι μιὰ σπιθαμὴ βουβῆ μέσα στὸ
λαμπερὸ πλῆθος τῶν ἀστρῶν. Δὲ σὲ προσέχει κανεὶς κανεὶς δὲ σταματᾷ ν'
ἀκούσει τὴν ἀνάσα σου μὰ σὺ μὲ τὸ βαρὺ σου περπάτημα μὲς στὴν ἀγέωχη
φύση θὰ φτάσεις μιὰ μέρα στὰ φύλλα τῆς βερυκοκᾶς θ' ἀνέβεις στὰ
λυγερὰ κορμιά τῶν μικρῶν σπάρτων καὶ θὰ κυκλήσεις ἀπὸ τὰ μάτια μιᾶς
ἀγαπητικίᾳ σὰν ἐφηβικὸ φεγγάρι. Ὑπάρχει μιὰ πέτρα ἀθάνατη ποὺ
κάποτε περαστικὸς ἕνας ἀνθρώπινος ἄγγελος ἔγραψε τ' ὄνομα τοῦ ἀπάνω
τῆς κι ἕνα τραφουδί ποὺ δὲν τὸ ξέρει ἀκόμα κανεὶς οὔτε τὰ πιὸ τρελὰ
παιδιὰ οὔτε τὰ πιὸ σοφὰ τ' ἀηδῶνια. Εἶναι κλεισμένη τώρα σὲ μιὰ σπηλιὰ
τοῦ βουνοῦ Ντέβι μέσα στὶς λαγκαδιὲς καὶ στὰ φαράγγια τῆς πατρικῆς
μου γῆς μὰ ὅταν ἀνοίξει κάποτε καὶ τιναχτεῖ ἐνάντια στὴ φθορὰ καὶ στὸ
χρόνο αὐτὸ τὸ ἀγγελικὸ τραγούδι θὰ πάψει ξαφνικὰ ἢ βροχὴ καὶ θὰ
στεγνώσουν οἱ λάσπες τὰ χιόνια τὰ λυώσουν στὰ βουνὰ θὰ κελαηδήσει
ὁ ἄνεμος τὰ χελιδόνια θ' ἀναστηθοῦν οἱ λυγαριὲς θὰ ριγῆσουν κι οἱ
ἄνθρωποι μὲ τὰ κρῦα μάτια καὶ τὰ χλωμὰ πρόσωπα ὅταν ἀκούσουν τὶς
καμπάνες νὰ χτυπᾷ μέσα στὰ ραγισμένα καμπαναριὰ μοναχὲς τους θὰ
βροῦν καπέλα γιορτινὰ νὰ φορέσουν καὶ φιόγκους φανταχτεροὺς νὰ
δέσουν στὰ παπούτσια τους. Γιατὶ τότε κανεὶς δὲ θ' ἀστελεύεται πιά τὸ
αἷμα τῶν ρυακιῶν θὰ ξελελίσει τὰ ζῶα θὰ κόψουν τὰ χαλινάρια τους στὰ
παχνιὰ τὸ χόρτο θὰ πρασινίσει στοὺς στάβλους στὰ κεραμίδια θὰ
πεταχτοῦν ὀλόχλωρες παπαροῦνες καὶ μίηδες καὶ σ' ὅλα τὰ
σταυροδρόμια θ' ἀνάψουν κόκκινες φωτιὲς τὰ μεσάνυχτα. Τότε θὰ ῥθοῦν
σιγὰ-σιγὰ τὰ φοβισμένα κορίτσια γιὰ νὰ πετάξουν τὸ τελευταῖο τους
ροῦχο στὴ φωτιὰ κι ὀλόγυμνα θὰ χορέψουν τριγύρω τῆς ὅπως τὴν ἐποχὴ
ἀκριβῶς ποὺ εἴμασταν κι ἐμεῖς νέοι κι ἄνοιγε ἕνα παράθυρο τὴν αὐγὴ γιὰ

4

Murmuring water wake from the root of the pine to see the sparrows' eyes
and bring back to life the waterless earth beneath with the scent of basil
and the whistling lizard. You are dryness a naked vein under a terrible
glance of wind is a silent spark in the shining wealth of stars. No one
notices you no one stops to hear your breath but you with your heavy step
with your proud nature will reach one day the leaves of the apricot tree
you will go up into the lithe branches of the broom plant and you will roll
from the eyes of a lover like a young moon. There is an immortal stone on
which a humane mortal angel once wrote his name when he was passing
and a song which no one yet knows neither the maddest children nor the
wisest nightingale. It is locked up now in a cave of Mount Devi among the
valleys and the ravines of my fatherland but when some day it opens and
this angelic song bursts forth against decay and time instantly the rain will
stop the mud will dry the snows will melt in the mountains the wind will
cease the swallows will revive the willows will tremble and men with cold
eyes and pale faces when they hear the bells ringing by themselves in the
broken bell towers will find carnival hats to wear and tie gaudy ribbons on
their shoes. Because no one will ever joke any more the blood in the
streams will overflow the horses will snap their bridles from the mangers
the straw will turn green in the in the stables on the roof tiles poppies and
mayflowers will spring anew and at all the crossroads they will light red
fires at midnight. Then the fearful girls will come little by little to toss their
last garments into the fire and completely bare will dance around it like the
time when we were young and a window opened a flaming carnation at

νὰ φυτρῶσει στὸ στήθος τους ἓνα φλογάτο γαρύφαλο. Παιδιά ἴσως ἡ μνήμη τῶν προγόνων νὰ εἶναι βαθύτερη παρηγοριά καὶ πιὸ πολυτίμη συντροφιά ἀπὸ μιὰ χούφτα ροδόσταμο καὶ τὸ μεθύσι τῆς ὀμορφιάς τίποτε διαφορετικὸ ἀπὸ τὴν κοιμισμένη τριανταφυλλιά τοῦ Εὐρώτα. Καληνύχτα λοιπὸν βλέπω σωροὺς πεφτάστερα νὰ σᾶς λικνίζουν τὰ ὄνειρα μὰ ἐγὼ κρατῶ στὰ δάχτυλα μου τὴ μουσικὴ γιὰ μιὰ καλύτερη μέρα. Οἱ ταξιδιώτες τῶν Ἰνδιῶν χέρουνε περισσότερα νὰ σᾶς ποῦν ἀπ' τοὺς Βυζαντινοὺς χρονογράφους.

dawn in their breast. Children perhaps the memory of fore-fathers will be a deeper comfort and a more precious companion than a handful of rosewater and the intoxication of beauty is no different than the sleeping rosebush by the Evrotas. So goodnight is see masses of falling stars rocking your dream but I keep in my fingers the music for a better day. The travellers of the Indies know how to tell you more than Byzantine chroniclers.

5

Ὁ ἄνθρωπος κατὰ τὸν ροῦν τῆς μυστηριώδους ζωῆς του
κατέλιπεν εἰς τοὺς ἀπγόνους του δείγματα πολλαπλᾶ καὶ
ἀντάξια τῆς ἀθανάτου καταγωγῆς του
Ὅπως ἐπίσης κατέλιπεν ἴχνη τῶν ἐρειπίων τοῦ λυκαυγοῦς χιονοστιβάδας
οὐρανίων ἐρπετῶν χαρταετοῦς ἀδάμαντας καὶ βλέμματα ὑακίνθων
Ἐν μέσῳ ἀναστεναγμῶν δακρῶν πείνης οἰμωγῶν καὶ τέφρας
ὑπογείων φρεάτων.

5

Man, in the flow of his mysterious life,
has left to his descendants signs innumerable
worthy of his immortal lineage
as he has also left traces of the debris of avalanches at wolf-dawnⁱⁱⁱ
of heavenly reptiles kites diamonds and glimpses of hyacinths
in the midst of groans tears famine wails and the ashes from
underground wells

6

Πόσο πολὺ σὲ ἀγάπησα ἐγὼ μονάχα τὸ ξέρω
Ἐγὼ ποὺ κάποτε σ' ἄγγιξα μὲ τὰ μάτια τῆς πούλιας
καὶ μὲ τὴ χαιτή τοῦ φεγγαριοῦ σ' ἀγκάλιασσα καὶ χορέψαμε μὲς στοὺς
καλοκαιριάτικους κάμπους
Πάνω στὴ θερισμένη καλαμιὰ καὶ φάγαμε μαζὶ τὸ κομένο τριφύλλι
Μαύρη μεγάλη θάλασσα μὲ τόσα βότσαλα τριγύρω στὸ λαιμὸ τόσα
χρωματιστὰ πετράδια στὰ μαλλιά σου.

6

How much I loved you only I know
I who once touched you with the eyes of the Pleiades
and covered you with the mane of the moon and we danced in the
summer fields
on the stubble and we ate together the mown clover
the great dark sea with so many pebbles around your throat so many
colored stones in your hair.

Ἐνα καράβι μπαίνει στὸ γιαλὸ ἓνα μαγγανοπήγαδο σκουριασμένο
βογγάει
Μιὰ τούφα γαλανὸς καπνὸς μὲς στὸ τριανταφυλλί τοῦ ὀρίζοντα
Ἴδιος μὲ τὴ φτερούγα τοῦ γερανοῦ ποὺ σπαραρίζει
Στρατιᾶς χελιδονίων περιμένουνε νὰ ποῦν στοὺς ἀντρειωμένους
τὸ καλωσόρισε

A boat comes into shore a rusted windlass creaks
a column of blue smoke in the rose of the horizon
like the lacerating wing of the crane
armies of swallows wait to welcome the brave

Μπράστα σηκώνονται γυμνὰ μὲ χαραγμένεσ ἄγκυρες στὴ μασχάλη
Μπερδεύουνται κραυγὲς παιδιῶν μὲ τὸ κελάδημα τοῦ πουνέντε
Μέλισσες μαινοβγαίνουνε μὲς στὰ ρουθούνια τῶν ἀγέλαδων
Μαντήλια καλαμαντιανὰ κυματίζουνε

bare arms with anchors tattooed on their shoulders wave
the cries of children jumble with the babbling of the west wind
bees fly in and out about the nostrils of the herds
Kalamatan silks flutter

Και μιὰ καμπάνα μακρινὴ βάφει τὸν οὐρανὸ μὲ λουλάκι
Σὰν τὴ φωνὴ κάποιου σήμαντρου ποὺ ταξιδεύει μέσα στ' ἀστέρια
Τόσους αἰῶνες φευγάτο

Ἄπο τῶν Γόθων τὴν ψυχὴ κι ἀπὸ τοὺς τρούλλους τῆς Βαλτιμόρης
Κι ἀπ' τὴ χαμένη Ἁγία Σοφία τὸ μέγα μοναστήρι.
Μὰ πάνω στ' ἀψηλὰ βουνὰ ποιοὶ νά 'ναι αὐτοὶ ποὺ κοιτᾶνε
Μὲ τὴν ἀκύμαντη ματιὰ καὶ τὸ γαλήνιο πρόσωπο;
Ποιᾶς πυρκαγιᾶς ἀντίλαλος αὐτὸς ὁ κουρνιαχτὸς στὸν ἀέρα;
Μῆνα ὁ Καλύβας πολεμάει μῆνα ὁ Λεβεντογιάννης;
Μήπως ἀμάχη ἐπιάσανεν οἱ Γερμανοὶ μὲ τοὺς Μανιάτες;
Οὐδ' ὁ Καλύβας πολεμάει κι οὐδ' ὁ Λεβεντογιάννης;
Οὔτε κι ἀμάχη ἐπιάσανεν οἱ Γερμανοὶ μὲ τοὺς Μανιάτες.
Πύργοι φυλᾶνε σιωπηλοὶ μιὰ στοιχειωμένη πριγκίπισσα
Κορφὲς κυπαρισσιῶν συντροφεύουνε μιὰ πεθαμένη ἀνεμῶνη
Τσοπαναρέοι ἀτάραχοι μ' ἓνα καλάμι φλαμουριάς λένε τὸ πρωινὸ
τοὺς τραγοῦδι

Ἔνας ἀνόητος κυνηγὸς ρίχνει μιὰ ντουφεκιὰ στὰ τρυγόνια
Κι ἓνας παλιὸς ἀνεμόμυλος λησμονημένος ' ὅλους
Μὲ μιὰ βελόνα δελφινιοῦ ράβει τὰ σάπια του πανιὰ
Καὶ κατεβαίνει ἀπ' τὶς πλαγιὲς μὲ τὸν καράγιαλη πρίμα
Ὅπως κατέβαινε ὁ Ἄδωνις στὰ μονοπάτια τοῦ Χελμοῦ νὰ πεῖ μιὰ
καλησπέρα τῆς Γκόλφως.

Χρόνια καὶ χρόνια πάλεψα μὲ τὸ μελάνι καὶ τὸ σφυρὶ βασιανισμέμη
καρδιά μου
Μὲ τὸ χρυσάφι καὶ τὴ φωτιὰ γιὰ νὰ σοῦ κάμω ἓνα κέντημα
Ἔνα ζουμπούλι πορτοκαλιᾶς
Μιὰν ἀνθισμένη κυδωνιά νὰ σὲ παρηγορήσω
Ἐγὼ ποὺ κάποτε σ' ἄγγιξα μὲ τὰ μάτια τῆς πούλιας
Καὶ μὲ τὴ χαιτή τοῦ φεγγαριοῦ σ' ἀγκάλιασσα καὶ χορέψαμε μὲς στοὺς
καλοκαιριάτικους κάμπους
Πάνω στὴ θερισμένη καλαμιὰ καὶ φάγαμε μαζὶ τὸ κομένο τριφύλλι
Μαύρη μεγάλη μοναξιά μὲ τόσα βότσαλα τριγύρω στὸ λαιμὸ τόσα
χρωματιστὰ πετράδια στὰ μαλλιά σου.

and a distant bell streaks the sky indigo
like the voice of a simandron^{iv} travelling through the stars
So many eons fled

from the soul of the Goths from the domes of Baltimore
from the great monastery of lost Agia Sophia.
But on the high mountains who are those who watch
with motionless eye and serene face?
That dust in the air the echo of what burning?
Isn't it Kalyvas fighting, or Leventoyannis?
Perhaps the Germans have attacked the Maniotes, unarmed?
Neither Kalyvas fights nor Leventoyannis,
Nor have the Germans attacked the Maniotes, unarmed.
Silent towers are watching a haunted princess
peaks of cypresses companion a dead anemone
quiet shepherds^v play their morning songs on a linden flute
a mindless hunter fires a musket at doves
and an old forgotten windmill
with a needle of dolphin sews its disintegrating sails
and with a fair northwest wind comes down the slopes
as Adonis came down the path to say a "Good evening!" to Golfo.^{vi}

Year after year I wrestled with ink and mallet my tormented heart
with gold and fire to make you an embroidery
a hyacinth from the orange tree
a flowering quince to comfort you
I who once touched you with the eyes of the Pleiades
and covered you with the mane of the moon and we danced in the
summer fields
on the stubble and we ate together the mown clover
great dark loneliness with so many pebbles around your throat so many
colored stones in your hair.

ⁱ Kallikantzaroi are goblin-like mischief-makers and worse.

ⁱⁱ This refers to the folksong "Tou Kitsou" in which his mother, frustrated at being unable to cross the river to reach him, throws stones at the river.

ⁱⁱⁱ The first beginnings of a lightening of the sky, just before dawn.

^{iv} The iron bar struck like a gong, traditionally used instead of a bell.

^v The word for shepherds, Τσοπαναρέοι, is originally the Turkish *choban*, shepherd.

^{vi} Golfó, a shepherdess in a popular play, went insane when abandoned by her lover.